

Regionų komiteto nuomonė

- Šešių Europos TEN-T koordinatorių pateikiama metinė ataskaita
- Transeuropiniai tinklai: Integruoto požiūrio link
- Pagrindinių transeuropinių transporto magistralių pratęsimas

(2007/C 305/02)

REGIONŲ KOMITETAS

- pirmiausiai primena TEN-T svarbą, kadangi jų indėlis įgyvendinant Lisabonos tikslus yra labai didelis,
- taip pat pabrėžia, kad koordinatoriai gali atlikti labai svarbų vaidmenį siekiant valstybių narių susitarimo dėl kiekvienoje pagrindinėje TEN-T magistralėje esančių konkrečių nacionalinių atšakų nuoseklių parametrų; todėl Regionų komitetas ragina Komisiją šį susitarimą laikyti išankstine sąlyga skiriant ES finansinę paramą,
- mano, kad Europos Komisija, kasmet organizuodama specialų forumą, galėtų paskatinti vietos ir regionų lygmens dalyvius, susijusius su prioritetiniais TEN-T projektais, susivienyti į bendrą tinklą. Regionų komitetas yra suinteresuotas tokia iniciatyva ir pasirengęs bendradarbiauti su Komisija ją įgyvendinant,
- dar kartą apgailestauja dėl akivaizdaus neatitikimo tarp TEN tinklo svarbos (apie kurią dar kartą priminta šiame Komunikate) ir lemiamo vaidmens, kurį galėtų atlikti ES finansinė paskata, ir jam numatyto labai mažo biudžeto, kuris dažniausiai skirtas tarpvalstybinėms atkarpoms ir pralaidumo trikdžiams šalinti. Todėl Komitetas pabrėžia, kad būtina užtikrinti visų potencialių finansavimo šaltinių sąveiką ES lygiu,
- pabrėžia transporto magistralių pratęsimo už Europos Sąjungos ribų svarbą, ne vien į kaimynines šalis, bet ir į visą pasaulį siekiant vystyti prekybą ir skatinti asmenų judumą.

Pamatiniai dokumentai

Šešių Europos TEN-T koordinatorių metinė ataskaita

COM(2006) 490 galutinis

Transeuropiniai tinklai: integruoto požiūrio link

COM(2007) 135 galutinis

Pagrindinių transeuropinių transporto magistralių pratęsimas

COM(2007) 32 galutinis

Pranešėjas: Bernard SOULAGE (FR/ESP) Rhône-Alpes regiono tarybos pirmasis pirmininko pavaduotojas

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

A. TEN tinklai

Bendrosios pastabos

1. pirmiausiai primena TEN-T svarbą, kadangi jų indėlis įgyvendinant Lisabonos tikslus yra labai didelis. Sudarydami palankesnes sąlygas prekybai ir asmenų judumui, jie stiprina teritorinę sanglaudą ir regionų konkurencingumą. Regionuose gyvenantys Europos piliečiai pajus TEN-T poveikį kasdieniam jų gyvenimui, todėl Europos Sąjungai tai gali būti tik naudinga;

Dėl koordinatorių ataskaitų

2. nori padėkoti koordinatoriams už veiksmingą darbą siekiant prioritetinių TEN-T projektų įgyvendinimo pažangos ir kartu pabrėžti jų vaidmens svarbą;

3. vertina tai, kad šis darbas ir Komisijos užtikrinama informacijos apie jį sklaida labai padidina tokių projektų ir jų įgyvendinimo skaidrumą, todėl nori šioje srityje ir toliau aktyviai plėtoti Regionų komiteto ir Komisijos dialogą, kadangi daugelis regionų tiesiogiai suinteresuoti investicijomis jų teritorijose;

4. atkreipia dėmesį į svarbiausią koordinatorių veiklą, kuri leido:

- geriau susipažinti su projektais ir pasiekta realia pažanga juos įgyvendinant. Tai turėtų lemti sprendimą skirstant TEN-T biudžeto lėšas,
- realiai pagerinti dalyvaujančių šalių veiklos koordinavimą, visų pirma tarpvalstybinėse atkarpose, kurios pripažįstamos sudėtingiausiomis, o tai leido veiksmingiau išnagrinėti ir parengti projektus, ypač ten, kur iki šiol nesukurta formali tarptautinė struktūra (pavyzdžiui, tarp Slovėnijos ir Italijos),
- skirti konkretų asmenį vadovauti kiekvienam projektui, kadangi tai, vykdant tarpvalstybinius projektus, galėtų palengvinti dažnai sudėtingą tarpvyriausybinių konferencijų (TVK) darbą ir panaudoti ES įtaką ir savarankiškumą skleidžiant informaciją arba remiant konkretų projektą (pavyzdžiui, Loyola de Palacio veikla dėl jungties Lionas-Turinas);

5. konstatuoja, kad ši veikla užtikrino veiksmingesnę vienos šalies įvairių ministerijų darbo koordinavimą, kurį kontroliuoja išorės stebėtojas;

6. pritaria Komisijai, kad tarpvalstybiniais projektams būtina skirti pakankamai išteklių (koordinatoriai dažniausiai apskaičiuoja kritinę masę atsižvelgdami į didžiausią reglamentu leidžiamą sumą), kurie leistų pradėti juos įgyvendinti, taip sukuriant maksimalų sverto poveikį ir grandininę reakciją, skatinančią nacionalinių dalyvių įsitraukimą;

7. dar kartą pabrėžia labai svarbų tinklų sąveikos klausimą, kuris lemia ekonominę investicijų naudą ir ypač pabrėžia tai, kad buvo nutarta diegti Europos geležinkelių eismo valdymo sistemą (ERTMS) orientuojant ją į šešis prioritetinės reikšmės krovinių vežimo koridorius, kuri užtikrins geresnes jų naudojimo sąlygas ir pritrauks investicijų naujoms infrastruktūroms šiose magistralėse kurti;

8. taip pat pabrėžia, kad koordinatoriai gali atlikti labai svarbų vaidmenį siekiant valstybių narių susitarimo dėl kiekvienoje pagrindinėje TEN-T magistralėje esančių konkrečių nacionalinių atsakų nuoseklių parametrų; ir patvirtindamas šią nuostatą Regionų komitetas ragina Komisiją numatyti, kad ES finansinė parama būtų skiriama tik gavus tokį sutikimą;

9. pabrėžia, kaip ir daugelis pranešėjų, kad valstybės narės, siekdamos kuo geriau panaudoti investicijas, būtinai privalo imtis tam tikrų priemonių: keisti transporto rūšis, tinkamai valdyti infrastruktūros naudojimą pagal prioritetus, optimizuoti investicijų programavimą kiekvienai magistralei tam tikram laikotarpiui;

10. siūlo, kad vykdant projektus koordinatoriai dalytųsi patirtimi siekiant užtikrinti jei ne praktikos nuoseklumą, tai bent keitimąsi sukaupta informacija ir gera praktika projektų rengimo, įgyvendinimo ir finansavimo srityse. Europos Komisija, kasmet organizuodama specialų forumą, galėtų paskatinti vietas ir regionų lygmens dalyvius, susijusius su prioritetiniais TEN-T projektais, susivienyti į bendrą tinklą. Regionų komitetas yra suinteresuotas tokia iniciatyva ir pasirengęs bendradarbiauti su Komisija ją įgyvendinant;

11. atsižvelgdamas į iki šiol sukauptą teigiamą patirtį pageidauja, kad būtų ne tik plečiamas jau dirbančių koordinatorių vaidmuo, bet ir apsvaistyta galimybė paskirti daugiau koordinatorių Europos Sąjungos finansuojamiems prioritetiniams transporto projektams, visų pirma tose srityse, kur būtinas stiprus politinis postūmis sunkumams, su kuriais gali būti susidurta planavimo ir statybos etapuose, įveikti, ir prioritetiniams projektams. Regionų komitetas pabrėžia, kad iki šiol koordinatoriai buvo skiriami tik šešiams jau pradėtiems projektams, tuo tarpu kitoms prioritetinėms sritims taip pat reikia tokios paramos, kadangi jose dalyvauja daugiau valstybių narių (pvz. 22 projektas, kuriame dalyvauja 8 valstybės narės);

12. konstatuoja, kad įvairiose jau nuo 2006 m. liepos mėn. koordinatorių teikiamose ataskaitose tiksliai numatyti skubiausi įgyvendinimo etapai, būtini projekto reikalingumui pateisinti, ir valstybių narių įsipareigojimai, kuriuos jos privalo prisiminti siekdamas optimizuoti pagrindines investicijas, todėl;

13. pageidauja, kad būtų parengta apžvalga apie realią šių etapų įgyvendinimo pažangą ir įsipareigojimus, kad būtų lengviau priimti tolesnius sprendimus skirstant TEN-T finansavimą 2007-2013 m. Reikia ypač atsižvelgti į koordinatorių analizę ir rekomendacijas priimant sprendimus dėl dotacijų skyrimo, ypač iš daugiametės TEN programos;

14. pabrėžia, kad netikrumas dėl Bendrijos teikiamo finansavimo po 2013 m. gali tapti kliūtimi įgyvendinti projektus, kuriems einamuoju biudžeto laikotarpiu reikės mažai lėšų, ir prašo numatyti priemones, kurios leistų sumažinti šį neigiamą poveikį;

15. pabrėžia, kad koordinatorių prižiūrėjimams prioritetiniams projektams neturi būti suteikiama pirmenybė gauti ES lėšas dėl to, kad Komisija turi tikslesnės, išsamesnės ir platesnės informacijos apie jų rengimą;

16. vis dėlto apgailestauja, kad nebuvo atliktas lyginamasis šių projektų, jų įgyvendinimo pažangos ir jų tarpusavio sąveikos tyrimas, todėl rekomenduoja Komisijai būsimus tyrimus atlikti remiantis naujausiais tos srities statistiniais duomenimis, tinkama forma surinktais susijusiose valstybėse narėse. Nors Komisija pabrėžia, kad, siekiant kuo sklandesnio TEN-T tinklo įgyvendinimo grafiko, būtina kuo optimaliau derinti projektus tarpusavyje, iki šiol šiuo klausimu nebuvo atliktas joks tyrimas. Jį galėtų atlikti TEN iniciatyvinė grupė. Tyrimas galėtų padėti tinkamai paskirstyti labai ribotas Europos konkursams 2007-2013 m. laikotarpiui skirtas lėšas;

Dėl TEN tinklų iniciatyvinės grupės darbo

17. pritaria Komisijai, kad tikslinga užtikrinti viename maršrute įgyvendinamų TEN projektų sąveiką, kadangi tai bus

naudinga investicijų (sumažės sąnaudos, mažesnis poveikis teritorijai) ir pačių objektų veiksmingumo požiūriu;

18. pageidauja, kad koordinatoriai, vykdydami savo užduotis, atsižvelgtų į siekį užtikrinti sąveiką, nors tai ir nenumatyta geros praktikos vadove, kadangi derinant labai skirtingo pobūdžio projektus (pavyzdžiui, geležinkelio tunelį ir aukštos įtampos liniją) susiduriama su sunkumais;

19. dar kartą apgailestauja dėl akivaizdaus neatitikimo tarp TEN tinklo svarbos (apie kurią dar kartą priminta šiame Komunikate) ir lemiamo vaidmens, kurį galėtų atlikti ES finansinė paskata, ir jam numatyto labai mažo biudžeto, kuris dažniausiai skirtas tarpvalstybinėms atkarpoms ir pralaidumo trikdžiams šalinti. Todėl Komitetas pabrėžia, kad būtina užtikrinti visų potencialių finansavimo šaltinių sąveiką ES lygiu. Be to, Europos Komisija turėtų ieškoti naujų finansavimo šaltinių, kuriuos būtų galima naudoti ateityje. Šiuo požiūriu būtų tikslinga vidutinės trukmės laikotarpiu persvarstyti „Eurovinjetės“ direktyvą atsižvelgiant į išorės sąnaudų aspektą;

20. konstatuoja, kad, baigus 30 prioritetinių projektų, transporto priemonių išmetamo CO₂ kiekis sumažės tik 4 proc., o tai yra labai nedaug, todėl norėtų, kad persvarstant „Eurovinjetės“ direktyvą būtų deramai atsižvelgta į išorės išlaidas imantis priemonių, skirtų pakeisti transporto rūšis, visų pirma — bet ne vien tik — sudėtingo eismo zonose ir regionuose, kuriems taip pat turėtų būti numatytos tiesioginės ir veiksmingesnės priemonės. Tai įgyvendinti padėtų Komunikate siūlomos pažangios informacinės technologijos ir pažangiosios transporto sistemos plėtojimas, kaip tai daroma Azijos šalyse, kurios šiuo požiūriu pranoksta Europą;

21. pritaria siūlomam viešojo ir privataus sektoriaus (VPP) partnerystės vystymui, ypač užtikrinant geresnį teisinį apibrėžtumą ir EIB lygiu plėtojant naujoviškas finansines priemones. Tačiau visuomet reikėtų palyginti, viena vertus, neabejotinai šių priemonių privalumus ir, antra vertus, labai dideles pradines išlaidas, kurios gali atsirasti jas įgyvendinant, bei tiksliai nustatyti rizikos perdavimo tvarką;

22. pabrėžia, kad telekomunikacijų srityje plačiai pripažįstami atvėrimo konkurencijai privalumai, todėl teigiamo poveikio galima būtų tikėtis ir geležinkelio transporto srityje. Nors nerealu tikėtis, kad geležinkelio transporto investicijų privatus finansavimas prilygs komunikacijų sričiai, tačiau geležinkelio transporto srities atvėrimas konkurencijai turėtų padėti geriau panaudoti jam skiriamas viešojo sektoriaus investicijas;

23. pageidauja, kad būtų apibrėžtos aiškesnės ir galbūt lankstesnės projektams, investuojant į TEN, suteikiamų paskolų dekonsolidavimo (pagal Maastrichto konvergencijos kriterijus) taisyklės. Šis klausimas turėtų būti keliamas dėl kiekvienos Europos vystymo strateginės investicijos;

B. Pagrindinių transeuropinių transporto magistralių pratęsimas

Bendrosios pastabos

24. pabrėžia transporto magistralių pratęsimo už Europos Sąjungos ribų svarbą, ne vien į kaimynines šalis, bet ir į visą pasaulį siekiant vystyti prekybą ir skatinti asmenų judumą;

25. pažymi, kad susisiekimo su Europos Sąjungos kaimyninėmis šalimis pagerinimas padidins stambiųjų investicijų į TEN-T tinklą veiksmingumą;

26. pripažįsta, kad tinkamai valdomas ES transporto sektoriaus vystymas ir jo integravimas į kaimyninių šalių struktūras padeda įgyvendinti Lisabonos darbotvarkę skatindamas prekybą ir tvarų vystymąsi bei socialinę sanglaudą;

27. konstatuoja, kad magistralių pratęsimas yra svarbus veiksnys kaimyninių šalių demokratijai ir ekonomikai stabilizuoti ir padeda įgyvendinti Europos kaimynystės politiką, skleisti Bendrijos *acquis* ir taip sudaro sąlygas visose srityse bendradarbiauti su Europos Sąjungos kaimyninėmis šalimis ir netgi kai kurioms jų rengia galimybes ateityje stoti į ES;

Dėl aukšto lygio pareigūnų grupės ataskaitos

28. pirmiausia pabrėžė puikią Loyola de Palacio vadovaujamos aukšto lygio pareigūnų grupės, kuriai jis reiškia pagarbą, parengtos ataskaitos kokybę;

29. gerai įvertino įvykusį konsultacijų procesą, kuris padėjo aukšto lygio pareigūnų grupei sukaupti daug vertingos ir informatyvios medžiagos;

30. norėtų, kad šia plačia ir išsamia ataskaita būtų remiamasi siekiant tiksliai nustatyti, kokias priemones reikia įgyvendinti artimiausiu ir vidutinės trukmės laikotarpiu;

31. patvirtina pasiūlytų tarpvalstybinių magistralių reikalingumą;

— penkios tarpvalstybinės magistralės gerai tenkins susisiekimo poreikius pratęsdamos prioritетines TEN-T ašis didžiuosiuose sektoriuose,

— jūrų greitkeliai, pagrindinė šiuolaikinės pasaulinės prekybos vystymosi priemonė, laikomi visaverte susisiekimo magistrale,

— konstatuoja, kad potencialios tobulinimo kryptys sutampa su TEN-T įgyvendinimui Europos Sąjungoje nustatytomis kryptimis,

— užtikrinti geresnį valstybių narių, kurias jungia ta pati magistralė,

— koordinavimą šalinti bet kokio pobūdžio pralaidumo trikdžius,

— gerinti sąveiką,

— keistis gera praktika;

32. pritaria Komisijos iniciatyvai, kuria siekiama nustatyti didžiausius krovinių transporto logistikos pralaidumo trikdžius ir spręsti su jais susijusias problemas;

33. konstatuoja, kad ataskaitoje nustatyti terminai, kurie nepateikiami komunikate: iki 2010 m. baigti pagrindinių maršrutų ir projektų nagrinėjimą ir taisymus bei horizontaliąsias priemones bei 2008 m. atlikti vidurio laikotarpio vertinimą;

Dėl paties Komisijos komunikato

34. pritaria Tarybai ir Parlamentui pateiktai rekomendacijai priimti pasiūlymą persvarstyti visos Europos transporto koridorių ir regionų sistemos koncepciją atsižvelgiant į grupės ataskaitą;

35. tačiau apgailestauja, kad nors magistralės kvalifikuojamos kaip daugiareišės, nėra jokio bendro nurodymo dėl labiausiai skatintinos transporto rūšies, išskyrus jūrų greitkelius, kurių svarbą pabrėžė Regionų komitetas; tokia bendra gairė pirmiausia suteiktų galimybę skatinti transporto rūšis keisti į aplinką labiau tausojančias transporto rūšis;

36. todėl primena esminius savo 2007 m. vasario 14 d. nuomonės dėl baltosios knygos dėl transporto politikos vidurio laikotarpio apžvalgos punktus:

— TEN-T tinklo pratęsimas į kaimynines šalis yra vienas svarbiausių Europos transporto politikos tikslų, tačiau daug svarbesniu ES prioritetu ir toliau turi išlikti TEN-T užbaigimas 27 ES valstybėse narėse,

— vienas pagrindinių Europos transporto politikos tikslų turi būti mažinti transporto poveikį aplinkai, įskaitant ir Kioto protokole numatytus išpareigojimus dėl CO₂ išmetimo (1.4 punkto antra įtrauka),

— prioritетinis siekis yra nustatyti geresnį visų antžeminio transporto skirstymą pagal rūšis ir laikytis strategijos, kurioje būtų skatinamas mišrus ir multimodalinis vežimas (2.1 įtrauka);

37. kadangi viešose konsultacijose buvo išreikštas susirūpinimas šiuo aspektu, pageidauja, kad ypatingas dėmesys būtų kreipiamas į aplinkos aspektus ir būtų nustatytas transporto rūšių pasirinkimo principas laikantis Kioto išpareigojimų ir atsižvelgiant į tvaraus vystymosi tikslus;

38. pabrėžia horizontaliųjų priemonių, kurios skatina sąveiką, svarbą ir būtinumą. Šios priemonės minimos komunikate, kuriame taip pat išsamiai išdėstomi veiksmų planų sudarymo principai;

39. pritaria siūlomai trijų lygių institucinei struktūrai:
- regioninės iniciatyvinės grupės, koordinuojančios veiklą tarpusavyje,
 - ministrų susitikimai, kuriuose priimami strateginiai sprendimai,
 - sekretoriatas, teikiantis administracinę ir techninę pagalbą,
- ir reikalauja, kad ateityje
- pirma, sekretoriatą bendrai finansuotų suinteresuotos šalys ir ES Komisija, taip būtų užtikrinama jo veiklos kokybė ir tęstinumas, ir
 - antra, sekretoriatas iš pat pradžių galėtų dalyvauti skiriant dotacijas projektams;
40. apgailestauja, kad Komunikate mažai dėmesio skiriama konkretiems veiksmams, susijusiems su investicijomis ir institucijų pateiktų pasiūlymų įgyvendinimu;

41. todėl pageidauja, kad nedelsiant būtų pradėtos tiriamosios diskusijos su kaimyninėmis šalimis, tuo pačiu metu įsteigtos regioninės iniciatyvinės grupės, kurių tikslas — nustatyti, kokias priemones reikia įgyvendinti trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu;

42. ragina, tik pradėjus šią veiklą, patvirtinti aukšto lygio pareigūnų grupės ataskaitoje patikslintus, tačiau komunikate nepaminėtus, finansinius reikalavimus;

43. ragina suinteresuotų vyriausybių regionų ir vietos valdžios institucijas kuo aktyviau dalyvauti numatant ir įgyvendinant veiksmus, kad vietos lygmeniu būtų pasiekta kuo didesnės sinergijos užtikrinant ekonominę vystymąsi ir teritorijų planavimą.

2007 m. spalio 10 d., Briuselis.

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE